

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasanın 98. İçtüzüğü'nün 96 ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

C. Otl
Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

Sayıları 4 milyon olduğu varsayılan sokakta yaşayan hayvanlar; açlık, şiddete uğrama, hastalık gibi birçok olumsuzlukları yaşamaktadır. Bu olumsuzluklar göz ardı edilerek sokak hayvanlarının insanlara saldırması, kuduz gibi zoonotik hastalıkların bulaşması, hayvanların neden olduğu trafik kazaları gibi durumlar gündemde tutulmaktadır. Sokak hayvanlarının toplatılmasına bir gerekçe olarak kuduz vakalarındaki artış gösterilmektedir.

Gündemde yer alan kuduz hastalığına dair 14 Haziran 2024 tarihinde Türk Veteriner Hekimleri Birliği tarafından yapılan basın açıklamasında; kuduz hastalığının hem insan hem de hayvan sağlığını etkileyen, ensefalit tablosu meydana getiren viral, zoonotik (insan-hayvan geçişli) karakterli bir hastalık olduğu vurgulanarak, günümüzde aşı ile yüzde yüz önlenilmekte olduğu belirtilmektedir. Kuduz görülme ihtimali olan köpek, kedi, sığır, koyun, keçi, at, eşek gibi evcil hayvanların dışında kurt, tilki, çakal, domuz, ayı, sansar, kokarca, gelincik gibi yabani hayvanlarda da kuduz hastalığının görüldüğü ifade edilmiştir. Ayrıca açıklamada, kuduzun önlenmesi için sokak hayvanlarının öldürülmesi geçmişte Avrupa'da denendiğine ve başarısız olunduğuna, köpek kaynaklı kuduzu kontrol altına almada kitlesel olarak yapılan aşılamaların etkili olduğuna dikkat çekilmiştir.

Sağlık Bakanlığı'nın verilerine göre, Türkiye'de 2019 yılında 59 ilde 494, 2020 yılında 52 ilde 267, 2021 yılında 28 ilde 153, 2022 yılında 41 ilde 277, 2023 yılında 35 ilde 282 kuduz vakası rapor edilmiştir. Bu yıl yaklaşık 5 aylık dönemde 21 ilde 50 vakaya rastlanmıştır. Aralarında Gaziantep, Diyarbakır, Kahramanmaraş, Şanlıurfa, Malatya, Adıyaman, Erzurum ve Bursa'nın da bulunduğu illerin belli bölgelerinde son 5 yılda karantina süreçleri uygulanmıştır. "Türkiye'de Kuduzla Karşı Oral Aşı Temini Projesi" kapsamında hastalık belirli oranda kontrol altına alınabilmektedir. Tarım ve Orman Bakanlığı verilerine göre hayvan kaynaklı kuduz hastalığı vakaları azalmaktadır. Evcil hayvanlarda 2018 yılında 437 olan kuduz vakası, 2023 yılında 86'ya gerilemiş, yabani hayvanlarda 2018 yılında 16 olan vaka sayısı, 2023 yılında 5'e düşmüştür. Türkiye'nin kuduz açısından endemik bir bölgede bulunması ve aynı zamanda hayvanlara karşı şiddet dilinin giderek artması hayvanlar tarafından ısırılmış her olgunun kuduz yönünden şüpheli ısırık olarak kabul edilmesine neden olmaktadır. Bilgi kirliliği ve son zamanlarda toplumda oluşan hassasiyet nedeniyle kuduz aşısı olmak için sağlık kuruluşlarına başvuranların sayısı artmaktadır. 2015 yılında Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Dünya Hayvan

- Sağlığı Örgütü (WOAH), Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ve Kuduz Kontrolü için Küresel İttifak (GARC), “Kuduzla Karşı Birleşik İşbirliği” oluşturmuş ve 2030 yılına kadar köpek aracılı kuduz hastalığı ile “sıfır insan ölümü” hedefine ulaşmak için etkin ve insancıl bir sokak hayvan popülasyonu yönetimi (kısırlaştır-aşıla-yaşadığı yere geri bırak) kabul edilmiştir. Halk sağlığını ve hayvan sağlığını korumak amacıyla; evcil hayvanların her yıl kuduz aşılarının yaptırılması, takip edilmesi ve kayıt altına alınması, sokak hayvanlarının yerel yönetimlerce toplanılarak kısırlaştırma, aşılama, kimliklendirme işlemlerinin aksamadan yürütülmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1-Toplu köpek öldürülmesinden önce kısırlaştırılmış ve kuduzla karşı aşılanmış hayvanların yok edildiği iddiası araştırılacak mıdır?
- 2-Yurtdışından gelen ve zaman zaman tedarik problemi yaşanan kuduz aşısının Türkiye’de geliştirilmesi desteklenecek midir?
- 3-Kuduzla karşı aşılama ile ilgili çalışmaların özellikle endemik bölgelerde kesintisiz olarak devam etmesi, her yıl tekrarlanması sağlanmakta mıdır?
- 4-Kuduz hastalığının kontrolünün sağlanması için nitelikli ve yeterli sayıda personel istihdamı sağlanmış mıdır? Yeterli sayıda veteriner hekimi koruyucu hekimlik konusunda görevlendirecek midir?
- 5-Kuduzun doğru aşılama ile yüzde yüz önlenilebilen bir hastalık olduğu dikkate alınarak 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu gereği sokak hayvanlarını rehabilitasyon, kısırlaştırma ve aşılama çalışmaları etkin bir şekilde yapılacak mıdır?
- 6-Son üç yılda kaç sokak hayvanına kuduz aşısı yapılmıştır? Yıllık olarak yapılmakta mıdır?
- 7-Sokak hayvanlarının yıllık kuduz aşılarının yaptırılması ve takibi sağlanmakta mıdır?
- 8-Son üç yılda kaç adet kuduz aşısı alınmıştır? Sokak hayvanlarının kuduzla karşı aşılanmaları için aşı stokları yeterli midir?
- 9-Halk sağlığının ve sokak hayvanlarının sağlıklarının korunması için kuduz aşısı uygulamasında Bakanlığınız yerel yönetimlere ve ilgili kurumlara mali destek sağlanmakta mıdır? 2023 Yılı ne kadar mali destek sağlanmıştır? 2024 yılı ödeneği ne kadardır?
- 10-Bakanlığınız verilerine göre son üç yılda kaç sokak hayvanında kuduz hastalığına rastlanmıştır? Kaç sokak hayvanı kuduz şüphesi nedeniyle toplatılmış ve öldürülmüştür?